

Juryrapport De Gouden API 2026

API's zijn niet langer uitsluitend technische koppelvlakken. Zij vormen de vitale verbindingen binnen de Nederlandse digitale infrastructuur en maken het mogelijk dat gegevens veilig, betrouwbaar en efficiënt worden uitgewisseld tussen overheidsorganisaties, bedrijven en burgers.

De kwaliteit en robuustheid van de Nederlandse informatiearchitectuur zijn daarom direct verbonden met de kwaliteit van de gebruikte API's. De Gouden API is ingesteld om projecten te waarderen die technische kwaliteit combineren met aantoonbare maatschappelijke meerwaarde. De prijs is daarmee niet alleen een erkenning van vakmanschap, maar ook een graadmeter voor de volwassenheid van de digitale overheid.

Op vrijdag 11 september 2026 kwam de onafhankelijke vakjury in Utrecht bijeen om dertien inzendingen te beoordelen. De jury onderzocht in hoeverre deze inzendingen erin slagen een brug te slaan tussen complexe technische standaarden en concrete maatschappelijke impact.

Beoordelingscriteria

Iedere inzending is op een schaal van 1 tot en met 5 beoordeeld aan de hand van twee gelijkwaardige hoofdcriteria:

- **Maatschappelijke relevantie:** de mate waarin de API waarde toevoegt voor eindgebruikers, maatschappelijke knelpunten helpt oplossen en nieuwe mogelijkheden creëert binnen het publieke domein. Daarbij is onder meer gekeken naar bijdragen aan maatschappelijke opgaven zoals waterveiligheid, woningbouw, arbeidsmobiliteit en democratische controle.
- **Technische kwaliteit:** de technische en architecturale degelijkheid van de oplossing. Daarbij is onder meer gekeken naar betrouwbaarheid, beveiliging, schaalbaarheid, interoperabiliteit, het gebruik van open standaarden, de kwaliteit van documentatie en de Developer Experience.

Naast de scores heeft de jury in haar uiteindelijke afweging nadrukkelijk gekeken naar de rol die de API zelf vervult. Daarbij is relatief veel waarde toegekend aan projecten die standaardisatie aan de bron realiseren en een technisch fundament leggen voor meerdere organisaties of een breder ecosysteem.

De jury zocht daarmee niet alleen naar aantrekkelijke toepassingen die bestaande gegevens ontsluiten, maar vooral naar oplossingen die de grenzen van een individuele applicatie overstijgen. Architecturale diepgang, semantische interoperabiliteit, herbruikbaarheid en sectorbrede impact waren doorslaggevende elementen in de uiteindelijke rangschikking.

Winnaar: Digitale Delta API-implementaties (DD API v3)

De vakjury heeft unaniem besloten de **Digitale Delta API v3 (DD API v3)** uit te roepen tot winnaar van de Gouden API 2026.

Waterbeheer is onlosmakelijk verbonden met de veiligheid en continuïteit van Nederland. In een tijd van klimaatverandering en toenemende druk op de leefomgeving is het essentieel dat gegevens over onder meer waterveiligheid, waterkwaliteit en droogte snel en betrouwbaar kunnen worden uitgewisseld tussen waterschappen, laboratoria, onderzoekers, agrarische ondernemers en andere betrokken partijen.

De DD API v3 biedt hiervoor niet alleen een afzonderlijke technische oplossing, maar fungeert als een domeinbrede blauwdruk voor een samenhangend ecosysteem.

Van implementatie naar ecosysteem

Een belangrijke reden voor de toekenning van de prijs is de ontwikkeling van een individuele implementatie naar een breed gedragen standaard. Inmiddels zijn meer dan zeven partijen en verschillende leveranciers aangesloten. Hierdoor kunnen gegevens, variërend van metingen van grondwatersensoren tot complexe laboratoriumresultaten, op een gestandaardiseerde wijze worden uitgewisseld tussen onder andere waterschappen, onderzoekers en het Informatiehuis Water.

De jury waardeert vooral dat de DD API v3 de zogenoemde moeilijke kant van API-ontwikkeling adresseert: het realiseren en afdwingen van semantische afstemming en standaardisatie over organisatorische grenzen heen. Waar veel oplossingen zich concentreren op het ontsluiten of presenteren van gegevens, bouwt de DD API aan een integrale digitale infrastructuur voor het waterdomein.

Technische en architecturale kwaliteit

De DD API v3 combineert verschillende technische en semantische standaarden binnen een database-onafhankelijke structuur:

<i>Onderdeel</i>	<i>Implementatie en standaard</i>
Transport en bevraging	OData-protocol, ondersteund door een ANTLR-parser
Datamodellering	ISO 19156 voor Observations, Measurements & Samples
Geo- en tijdreeksdata	CoverageJSON en aansluiting op OGC-principes
Semantische laag	Aquo-standaarden en domeintabellen voor eenduidige terminologie
Implementatieondersteuning	Open-source referentiesystemen, ReSpec-documentatie en publicatie via GitHub

Het gebruik van een ANTLR-parser draagt eraan bij dat bevragingen onafhankelijk van de onderliggende database kunnen worden verwerkt. Dit ondersteunt de schaalbaarheid en overdraagbaarheid van implementaties. De open beschikbaarheid van referentiemateriaal verlaagt bovendien de drempel voor leveranciers en organisaties om nieuwe toepassingen te ontwikkelen.

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke betekenis van de DD API v3 komt onder meer tot uitdrukking in:

- Hoogwaterveiligheid: betrouwbare en zo actueel mogelijke gegevensuitwisseling tijdens dreigende situaties en crises.
- Droogtebestrijding: betere monitoring van onder meer grondwaterstanden door waterschappen, onderzoekers en agrarische ondernemers.

- Waterkwaliteit: gestandaardiseerde uitwisseling van meetgegevens en laboratoriumresultaten.
- Innovatie: open standaarden en referentie-implementaties maken het eenvoudiger voor nieuwe partijen om toepassingen te ontwikkelen.
- Bestuurlijke samenwerking: gedeelde definities en standaarden bevorderen samenwerking tussen organisaties binnen het waterdomein.

De DD API v3 wint vanwege de combinatie van technische complexiteit, brede toepasbaarheid, volwassen adoptie en haar rol als essentiële bouwsteen voor de fysieke veiligheid en klimaatbestendigheid van Nederland.

“De Digitale Delta API laat zien wat er mogelijk wordt als technische kwaliteit, gedeelde ambitie en maatschappelijke urgentie samenkomen. Deze API is een bouwsteen voor een integraal digitaal ecosysteem voor een veilig, weerbaar en klimaatbestendig Nederland.”

Tweede plaats: Diplomaverificatie via EMREX

De derde plaats is toegekend aan Diplomaverificatie via het EMREX-netwerk. Deze inzending past het Europese ‘only once’-principe toe en vormt een aansprekend voorbeeld van veilige, grensoverschrijdende gegevensuitwisseling onder regie van de burger.

Regie op gegevens

DUO heeft een systeem ontwikkeld waarmee diploma- en studiegegevens veilig kunnen worden gedeeld. De burger geeft daarbij zelf toestemming voor de gegevensoverdracht. Deze consentflow wordt technisch ondersteund door moderne OAuth-autorisatie.

De burger houdt zo de regie over het beschikbaar stellen van de eigen gegevens. De interactie is ontworpen om zowel veilig als gebruiksvriendelijk te zijn en kan worden vergeleken met de toestemmingsprocessen die gebruikers kennen van moderne betaaltoepassingen.

Technische realisatie

De technische oplossing omvat onder meer:

- toepassing van EMREX 2;
- moderne OAuth-autorisatie voor de toestemmingsprocedure;
- strikte validatie van digitale handtekeningen in PDF-documenten;
- maatregelen om diploma- en documentfraude te voorkomen;
- aansluiting op Europese infrastructuur voor grensoverschrijdende gegevensuitwisseling.

Europese schaalbaarheid en maatschappelijke betekenis

Door de integratie met het Europese SDG/OOTS-netwerk en de mogelijke toekomstige aansluiting op EUDI-wallets draagt EMREX bij aan de mobiliteit van studenten en professionals binnen Europa. Studenten hoeven gegevens niet steeds opnieuw handmatig aan te leveren en onderwijsinstellingen en werkgevers kunnen documenten efficiënter en betrouwbaarder verifiëren. Het project laat zien dat privacy, gebruiksgemak en grensoverschrijdende gegevensuitwisseling goed met elkaar kunnen worden verenigd.

“Met Diplomaverificatie via EMREX krijgen studenten en professionals zélf de regie over hun gegevens. Niet alleen binnen Nederland, maar ook over de grens. Deze inzending laat overtuigend zien hoe veiligheid, gebruiksgemak en Europese samenwerking samenkomen. Een oplossing die grenzen wegneemt en vertrouwen versterkt.”

Derde plaats: Tweede Kamer Open Data

De tweede plaats gaat naar de Tweede Kamer Open Data API. De jury waardeert deze inzending vanwege de krachtige combinatie van technische kwaliteit en directe democratische betekenis. In een tijd waarin transparantie en controleerbaarheid essentieel zijn voor het vertrouwen in publieke instituties, biedt deze API hoogwaardige toegang tot de informatie achter het parlementaire proces.

Historie en controleerbaarheid

De jury is in het bijzonder onder de indruk van de keuze voor een historiegebaseerde, event-driven architectuur. Afnemers kunnen hierdoor niet alleen de actuele status van gegevens raadplegen, maar ook achterhalen welke wijzigingen in de loop van de tijd hebben plaatsgevonden. Zelfs gecorrigeerde of verwijderde gegevens blijven binnen de historie traceerbaar. Hierdoor ontstaat een volledige audittrail. Dat is van grote waarde voor parlementaire controle, journalistiek onderzoek en publieke verantwoording. De API is daarmee niet alleen een toegangspunt tot een statische database, maar vormt een doorlopende informatiestroom van het democratische proces.

Democratische transparantie in de praktijk

Via de API worden bijna 300.000 zaken en andere parlementaire entiteiten toegankelijk gemaakt voor journalisten, onderzoekers, ontwikkelaars en burgers. Voorbeeldtoepassingen zoals *opentk.nl* laten zien hoe deze gegevens kunnen worden verwerkt en gedeeld voor een breder publiek. Een concreet voorbeeld is de ontsluiting van het geschenkenregister van Kamerleden. Hierdoor kunnen ontvangen giften rechtstreeks worden teruggevonden en gecontroleerd. Dit illustreert hoe technisch ontsloten gegevens kunnen bijdragen aan tastbare democratische transparantie. De API maakt parlementaire informatie tot een volwaardige digitale publieke dienst en laat overtuigend zien hoe open data kunnen bijdragen aan controleerbaarheid en vertrouwen.

“Met de Tweede Kamer Open Data API wordt democratische informatie écht toegankelijk. Deze inzending laat op indrukwekkende wijze zien hoe technische kwaliteit kan bijdragen aan transparantie, controleerbaarheid en vertrouwen in onze democratie.”

Analyse van de overige inzendingen

De overige inzendingen laten zien dat binnen de Nederlandse publieke sector en daarbuiten veel waardevolle API-initiatieven worden ontwikkeld. Zij bereikten de top drie niet, omdat de jury beperkingen constateerde op het gebied van maatschappelijke reikwijdte, technische beoordeelbaarheid, operationele stabiliteit, beveiliging, documentatie of architecturale vernieuwing.

Conclusie en slotwoord van de jury

De Gouden API 2026 markeert een verdere verschuiving van geïsoleerde technische oplossingen naar samenhangende digitale ecosystemen. Data worden steeds minder als losse bestanden aangeboden en steeds vaker beschikbaar gesteld als actuele, gestandaardiseerde en herbruikbare informatiestromen.

De drie hoogst geëindigde inzendingen tonen ieder een andere dimensie van deze ontwikkeling:

- de DD API v3 realiseert sectorbrede semantische en technische standaardisatie binnen het waterdomein;
- Diplomaverificatie via EMREX combineert Europese gegevensuitwisseling met veiligheid en regie door de burger.
- Tweede Kamer Open Data maakt het democratische proces duurzaam traceerbaar en controleerbaar;

De principes die ook binnen Common Ground centraal staan, gegevens bij de bron, open standaarden, interoperabiliteit en herbruikbare diensten, worden steeds zichtbaarder in de Nederlandse API-praktijk. Tegelijkertijd blijkt semantische interoperabiliteit nog altijd een van de grootste uitdagingen. Juist daar ligt ook de grootste potentiële winst.

De top drie levert een fundamentele bijdrage aan de digitale soevereiniteit van Nederland. Door gegevens onder eigen regie, op basis van open standaarden en met aandacht voor publieke waarden te ontsluiten, wordt de afhankelijkheid van gesloten systemen en datasilo's verminderd. De beoordeling van de overige inzendingen laat daarnaast zien dat technische functionaliteit alleen niet voldoende is.

Een hoogwaardige API moet ook:

- betrouwbaar en veilig zijn;
- publiek vindbaar en goed gedocumenteerd zijn;
- eenvoudig door ontwikkelaars kunnen worden gebruikt;
- aantoonbare maatschappelijke meerwaarde bieden;
- kunnen functioneren als onderdeel van een breder ecosysteem.

Het vereist technische precisie om een goede API te bouwen. Het vereist daarnaast maatschappelijke visie en architecturaal lef om een ecosysteem tot ontwikkeling te brengen.

De jury feliciteert de winnaar en de overige genomineerden met hun prestaties en moedigt alle deelnemers aan de geconstateerde barrières rond vindbaarheid, documentatie, beveiliging en schaalbaarheid verder weg te nemen.

Voor de editie van 2027 geeft de jury de sector de volgende uitdaging mee: maak API's niet alleen technisch functioneel, maar ook vindbaar, transparant, betrouwbaar en radicaal open.

*De vakjury Gouden API 2026
11 september 2026*